EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 24.5.2023.
COM(2023) 612 final

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par Itālijas 2023. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Itālijas 2023. gada stabilitātes programmu

{SWD(2023) 612 final}

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par Itālijas 2023. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Itālijas 2023. gada stabilitātes programmu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu[1] un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību[2], un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241[3], ar ko tika izveidots Atveseļošanas un noturības mehānisms, stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Atveseļošanas un noturības mehānisms nodrošina finansiālu atbalstu dalībvalstīm reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi radot ES finansētu fiskālo stimulu. Atbilstīgi Eiropas pusgada prioritātēm tas sekmē ekonomikas un sociālo atveseļošanu un ilgtspējīgu reformu un investīciju īstenošanu, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai un dalībvalstu tautsaimniecību noturības stiprināšanai. Tas arī palīdz stiprināt publiskās finanses un veicināt izaugsmi un darbvietu radīšanu vidējā termiņā un ilgtermiņā, uzlabot teritoriālo kohēziju ES un atbalstīt Eiropas sociālo tiesību pīlāra turpmāku īstenošanu. Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 11. panta 2. punktu 2022. gada 30. jūnijā tika atjaunināta katrai dalībvalstij paredzētā maksimālā finanšu iemaksa no Atveseļošanas un noturības mehānisma.

---

1 OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

2 OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.

3 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

(2) Komisija 2022. gada 22. novembrī pieņēma 2023. gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījumu[4], tādējādi uzsākot 2023. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Eiropadome 2023. gada 23. martā apstiprināja pētījumā izvirzītās prioritātes saistībā ar konkurētspējīgas ilgtspējas četrām dimensijām. Komisija 2022. gada 22. novembrī uz Regulas (ES) Nr. 1176/2011 pamata pieņēma arī 2023. gada brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā tā norādīja Itāliju kā vienu no dalībvalstīm, kuras var skart vai apdraudēt nelīdzsvarotība un par kurām būs jāizstrādā padziļinātais pārskats. 2022. gada 14. decembrī Komisija pieņēma atzinumu par Itālijas 2023. gada budžeta plāna projektu. 2022. gada 22. novembrī Komisija pieņēma arī ieteikumu attiecībā uz Padomes ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku, kuru Padome pieņēma 2023. gada 16. maijā, kā arī priekšlikumu attiecībā uz 2023. gada vienoto nodarbinātības ziņojumu, kurā analizēta nodarbinātības pamatnostādņu un Eiropas sociālo tiesību pīlāra principu īstenošana un kuru Padome pieņēma 2023. gada 13. martā.

(3) Lai gan ES valstu tautsaimniecības demonstrē ievērojamu noturību, ģeopolitiskajam kontekstam joprojām ir negatīva ietekme. Tā kā ES nelokāmi solidarizējas ar Ukrainu, ES ekonomikas un sociālās politikas programma ir vērsta uz to, lai īsterminā mazinātu enerģētikas krīzes negatīvo ietekmi gan uz mazaizsargātām mājsaimniecībām, gan uzņēmumiem un lai turpinātu centienus īstenot zaļo un digitālo pārkārtošanos, atbalstītu ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi, aizsargātu makroekonomisko stabilitāti un palielinātu noturību vidējā termiņā. Tajā liela uzmanība pievērsta arī ES konkurētspējas un produktivitātes palielināšanai.

(4) Komisija 2023. gada 1. februārī nāca klajā ar paziņojumu *"Zaļā kursa industriālais plāns neto nulles emisiju laikmetam"*[5], kura mērķis ir uzlabot ES neto nulles emisiju industrijas konkurētspēju un atbalstīt ātru pārkārtošanos uz klimatneitralitāti. Plāns papildina Eiropas zaļā kursa un *REPowerEU* ietvaros īstenotos centienus. Plāna mērķis ir veicināt labvēlīgākus apstākļus tādu neto nulles emisiju tehnoloģiju un produktu ES ražošanas jaudas izvēršanai, kas vajadzīgi Eiropas vērienīgo klimatisko mērķrādītāju sasniegšanai, kā arī nodrošināt piekļuvi attiecīgajām kritiski svarīgajām izejvielām, tostarp diversificējot piegādes avotus, pienācīgi ekspluatējot ģeoloģiskos resursus dalībvalstīs un maksimāli palielinot izejvielu reciklēšanu. Plāna pamatā ir četri pīlāri – prognozējama un vienkāršota normatīvā vide, paātrināta piekļuve finansējumam, prasmju pilnveidošana un atvērta tirdzniecība noturīgām piegādes ķēdēm. Komisija 2023. gada 16. martā nāca klajā arī ar paziņojumu *"ES ilgtermiņa konkurētspēja: skatījums pēc 2030. gada"*[6], kas strukturēts atbilstoši deviņiem savstarpēji pastiprinošiem virzītājspēkiem ar mērķi strādāt, lai panāktu izaugsmi veicinošu tiesisko regulējumu. Paziņojumā ir noteiktas politikas prioritātes, kuru mērķis ir aktīvi nodrošināt strukturālus uzlabojumus, mērķtiecīgas investīcijas un regulatīvus pasākumus ES un tās dalībvalstu ilgtermiņa konkurētspējai. Turpmāk sniegtie ieteikumi palīdz īstenot minētās prioritātes.

(5) 2023. gadā Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada norises turpinās atbilstoši Atveseļošanas un noturības mehānisma īstenošanai. Lai īstenotu Eiropas pusgada politikas prioritātes, joprojām ir svarīgi pilnībā īstenot atveseļošanas un noturības plānus, jo ar šiem plāniem paredzēts izpildīt visus iepriekšējos gados konkrētām valstīm adresētos attiecīgos ieteikumus vai arī to būtisku daļu. Konkrētām

[4] COM(2022) 780 final.
[5] COM(2023) 62 final.
[6] COM(2023) 168 final.

valstīm adresētie 2019., 2020. un 2022. gada ieteikumi joprojām ir vienlīdz svarīgi arī attiecībā uz atveseļošanas un noturības plāniem, kas pārskatīti, atjaunināti vai grozīti ar Regulas (ES) 2021/241 14., 18. un 21. pantu.

(6) 2023. gada 27. februārī pieņemtās *REPowerEU* regulas[7] mērķis ir ātri izbeigt ES atkarību no Krievijas fosilā kurināmā importa. Tas veicinās enerģētisko drošību un ES energoapgādes dažādošanu, vienlaikus palielinot atjaunīgo energoresursu izmantošanu, enerģijas uzkrāšanas iespējas un energoefektivitāti. Regula sniedz iespēju dalībvalstīm savos nacionālajos atveseļošanas un noturības plānos pievienot jaunu *REPowerEU* nodaļu, lai tiktu finansētas galvenās reformas un investīcijas, kas palīdzēs sasniegt *REPowerEU* mērķus. Tās arī palīdzēs uzlabot ES neto nulles emisiju industrijas konkurētspēju, kā izklāstīts Zaļā kursa industriālajā plānā neto nulles emisiju laikmetam, un īstenot konkrētām valstīm saistībā ar enerģiju adresētos ieteikumus, kas dalībvalstīm sniegti 2022. gadā un attiecīgā gadījumā 2023. gadā. Ar *REPowerEU* regulu tiek ieviesta jauna neatmaksājama finansiālā atbalsta kategorija, kas darīta pieejama dalībvalstīm, lai tiktu finansētas jaunas ar enerģētiku saistītas reformas un investīcijas saskaņā ar to atveseļošanas un noturības plāniem.

(7) Komisija 2023. gada 8. martā pieņēma paziņojumu, kurā sniegtas fiskālās politikas norādes 2024. gadam. Tā mērķis ir atbalstīt dalībvalstis stabilitātes un konverģences programmu sagatavošanā un tādējādi stiprināt politikas koordināciju[8]. Komisija atgādināja, ka Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējā izņēmuma klauzula 2023. gada beigās tiks deaktivēta. Komisija aicināja panākt, lai fiskālā politika 2023.–2024. gadā nodrošinātu parāda atmaksājamību vidējā termiņā, kā arī ilgtspējīgā veidā veicinātu potenciālu izaugsmi. Dalībvalstis tika aicinātas savās 2023. gada stabilitātes un konverģences programmās izklāstīt, kā to fiskālie plāni nodrošinās deficīta atsauces vērtības 3 % no IKP ievērošanu, kā arī ticamu un nepārtrauktu parāda samazināšanu vai parāda saglabāšanu piesardzīgā līmenī vidējā termiņā. Komisija aicināja dalībvalstis pakāpeniski atteikties no valsts fiskālajiem pasākumiem, kas tika ieviesti, lai aizsargātu mājsaimniecības un uzņēmumus no enerģijas cenu satricinājuma, sākot ar vismazāk mērķorientētajiem pasākumiem. Tā norādīja, ka gadījumā, ja, atkārtojoties ar enerģijas cenu saistītajam spiedienam, būtu nepieciešams pagarināt atbalsta pasākumu darbības laiku, šādiem dalībvalstu pasākumiem turpmāk vajadzētu būt daudz mērķorientētākiem, atbalstot tieši neaizsargātās mājsaimniecības un uzņēmumus. Komisija ierosināja, ka fiskālajiem ieteikumiem jābūt izteiktiem skaitļos un diferencētiem un ka tie jāformulē, pamatojoties uz neto primārajiem izdevumiem, kā ierosināts tās Paziņojumā par ES ekonomikas pārvaldības sistēmas reformas ievirzēm[9]. Komisija ieteica visām dalībvalstīm turpināt aizsargāt valsts finansētās investīcijas un nodrošināt Atveseļošanas un noturības mehānisma un citu ES fondu efektīvu izmantošanu, jo īpaši ņemot vērā zaļās un digitālās pārkārtošanās un noturības mērķus. Komisija norādīja, ka ierosinās Padomei 2024. gada pavasarī sākt uz budžeta deficītu balstītas pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras, pamatojoties uz izpildes datiem par 2023. gadu un ievērojot spēkā esošās tiesību normas.

---

7 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/435 (2023. gada 27. februāris), ar ko groza Regulu (ES) 2021/241 attiecībā uz *REPowerEU* nodaļām atveseļošanas un noturības plānos un groza Regulas (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 un (ES) 2021/1755 un Direktīvu 2003/87/EK (OV L 63, 28.2.2023., 1. lpp.).

8 COM(2023) 141 final.

9 COM(2022) 583 final.

(8) Komisija 2023. gada 26. aprīlī nāca klajā ar tiesību aktu priekšlikumiem, kas vajadzīgi, lai īstenotu ES ekonomikas pārvaldības noteikumu visaptverošu reformu. Priekšlikumu galvenais mērķis ir ar reformām un investīcijām stiprināt valsts parāda atmaksājamību un veicināt ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi visās dalībvalstīs. Priekšlikumu mērķis ir nodrošināt dalībvalstīm lielāku kontroli pār savu vidēja termiņa plānu izstrādi, vienlaikus ieviešot stingrāku izpildes režīmu, lai nodrošinātu, ka dalībvalstis pilda saistības, ko tās uzņēmušās savos vidēja termiņa fiskālajos un strukturālajos plānos. Mērķis ir pabeigt likumdošanas darbu 2023. gadā.

(9) Itālija savu atveseļošanas un noturības plānu saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 18. panta 1. punktu iesniedza Komisijai 2021. gada 30. aprīlī. Komisija atbilstoši Regulas (ES) 2021/241 19. pantam novērtēja atveseļošanas un noturības plāna atbilstību, efektivitāti, lietderīgumu un saskanīgumu, ņemot vērā minētās regulas V pielikumā sniegtās novērtēšanas vadlīnijas. Padome 2021. gada 13. jūlijā pieņēma lēmumu par Itālijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu[10]. Maksājuma daļas tiek darītas pieejamas ar nosacījumu, ka Komisija saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 24. panta 5. punktu ir pieņēmusi lēmumu par to, ka Itālija ir apmierinoši izpildījusi attiecīgos atskaites punktus un mērķrādītājus, kas bija noteikti Padomes īstenošanas lēmumā. Apmierinoša izpilde nozīmē arī to, ka nav bijis regresa attiecībā uz iepriekšējo atskaites punktu un mērķrādītāju sasniegšanu.

(10) Itālija 2023. gada 2. maijā iesniedza savu 2023. gada valsts reformu programmu un savu 2023. gada stabilitātes programmu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 4. panta 1. punktu. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus. Kā paredzēts Regulas (ES) 2021/241 27. pantā, 2023. gada valsts reformu programma atspoguļo arī Itālijas pienākumu divreiz gadā ziņot par panākto progresu atveseļošanas un noturības plāna īstenošanā.

(11) Komisija 2023. gada ziņojumu par Itāliju[11] publicēja 2023. gada 24. maijā. Tajā tika izvērtēts, kā Itālija īstenojusi attiecīgos konkrētai valstij adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma laikposmā no 2019. līdz 2022. gadam, un kā Itālija īsteno atveseļošanas un noturības plānu. Balstoties uz šo analīzi, ziņojumā par valsti bija norādīti trūkumi attiecībā uz tādu problēmjautājumu risināšanu, kuri nav ietverti vai ir tikai daļēji ietverti atveseļošanas un noturības plānā, kā arī jauni un nupat iezīmējušies problēmjautājumi. Tajā bija arī novērtēts Itālijas progress Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanā un ES pamatmērķu sasniegšanā nodarbinātības, prasmju un nabadzības mazināšanas jomā, kā arī progress ANO ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā.

(12) Komisija saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu izstrādāja padziļināto pārskatu par Itāliju un rezultātus publicēja 2023. gada 24. maijā[12]. Komisija secināja, ka Itālija saskaras ar pārmērīgu makroekonomikas nelīdzsvarotību. Proti, kaut arī ir panākti uzlabojumi, Itālija joprojām saskaras ar neaizsargātību, kas saistīta ar lielo valsts parādu un vājo ražīguma pieaugumu apstākļos, kad darba tirgus ir nestabils un finanšu sektorā ir nepilnības, kam ir pārrobežu ietekme. Itālijas ieilgusī neaizsargātība pēdējo gadu laikā ir nedaudz mazinājusies, taču joprojām ir ievērojama, un nav gaidāms, ka tā ātri izzudīs. Galvenais faktors Itālijas ieilgušajai vājajai ekonomikas izaugsmei ir bijis pastāvīgi zems ražīguma pieaugums, kas bremzē valsts parāda

[10] Padomes Īstenošanas lēmums (2021. gada 13. jūlijs) par Itālijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu (ST 10160/21; ST 10160/21 ADD 1; ST 10160/21 ADD 1 REV 1; ST 10160/21 ADD 1 REV 2; ST 10160/21 ADD 1 REV 2 COR 1).

[11] SWD(2023) 612 final.

[12] SWD(2023) 634 final.

samazināšanu, grauj nodarbinātības iespējas un ietekmē banku bilances. Ekonomikai atveseļojoties, valsts parāda attiecība 2022. gadā turpināja samazināties. Tomēr tā joprojām ir augsta un ir būtiska fiskālās stabilitātes problēma. Tiek prognozēts, ka valsts parāda attiecība līdz 2024. gadam turpinās samazināties, bet, ja netiks veikti konsolidācijas pasākumi, vidējā termiņā tā palielināsies. Valdība ir īstenojusi turpmākus pasākumus, lai atbalstītu finanšu sektora noturību, un ienākumus nenesošie aizdevumi ir ievērojami samazinājušies, taču bankas joprojām ir būtiski pakļautas valsts riskam. Ir panākts zināms progress attiecībā uz nelīdzsvarotības novēršanas politiku, taču ir nepieciešami ilgstoši centieni, un ANP īstenošana joprojām ir galvenā politikas prioritāte, jo tajā paredzētas visaptverošas reformas un būtiskas investīcijas. Lai apstākļos, kad pieaug parāda apkalpošanas un ar novecošanu saistītās izmaksas, panāktu stabilu lielā valsts parāda samazināšanos, ir vajadzīga daudzvirzienu pieeja, kuras pamatā ir piesardzīga fiskālā politika ar pietiekamiem primārajiem pārpalikumiem, izaugsmi veicinošas investīcijas un reformas, labāka nodokļu saistību izpilde, kā arī valsts un Eiropas resursu efektīva izmantošana. Itālijā pastāv tādas problēmas, kuras būtu jārisina ne tikai ar stabilu ANP īstenošanas turpināšanu, bet arī ar citiem politiskajiem centieniem, jo īpaši nodokļu, fiskālās un pensiju sistēmas jomā, kā arī demogrāfijas, darba tirgus un enerģētikas jomā.

(13) Saskaņā ar *Eurostat*[13] validētajiem datiem Itālijas vispārējās valdības budžeta deficīts samazinājās no 9,0 % no IKP 2021. gadā līdz 8,0 % 2022. gadā, savukārt vispārējās valdības parāds samazinājās no 149,9 % no IKP 2021. gada beigās līdz 144,4 % 2022. gada beigās. Komisija 2023. gada 24. maijā publicēja ziņojumu saskaņā ar LESD 126. panta 3. punktu[14]; ziņojumā aplūkots Itālijas budžeta stāvoklis, ņemot vērā to, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2022. gadā pārsniedza Līgumā noteikto atsauces vērtību, kas ir 3 % no IKP, un vispārējās valdības parāds pārsniedza Līgumā noteikto atsauces vērtību, kas ir 60 % no IKP, un neatbilda parāda samazināšanas kritērijam. Ziņojumā secināts, ka deficīta un parāda kritēriji nav izpildīti. Atbilstoši 2023. gada 8. marta paziņojumam[15] Komisija 2023. gada pavasarī neierosināja sākt jaunas pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras; tā paziņoja, ka ierosinās Padomei uz budžeta deficītu balstītas pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras sākt 2024. gada pavasarī, pamatojoties uz izpildes datiem par 2023. gadu. Itālijai tas būtu jāņem vērā 2023. gada budžeta izpildē un 2024. gada budžeta plāna projekta sagatavošanā.

(14) Vispārējās valdības bilanci ir ietekmējusi jaunā statistikas pieeja dažiem mājokļu renovācijas nodokļa kredītiem, kas tagad tiek reģistrēti kā kapitāla pārvedumi un lielākoties uzkrāti 2021.–2022. gadā[16]. To ir ietekmējuši arī fiskālās politikas pasākumi, kas pieņemti, lai mazinātu enerģijas cenu pieauguma ekonomisko un sociālo ietekmi. No tiem ieņēmumus samazinoši pasākumi 2022. gadā bija vispārējās sistēmas maksas kontrole elektroenerģijas un gāzes nozarēs, PVN likmes samazināšana gāzei, akcīzes nodokļa samazināšana degvielai, sociālā nodrošinājuma iemaksu samazināšana darba ņēmējiem, kuri nesasniedz noteiktu ienākumu slieksni, savukārt izdevumus palielinoši – subsīdijas elektroenerģijas un gāzes uzņēmumiem, "sociālās prēmijas" par elektroenerģijas un gāzes rēķiniem piešķiršana

13 *Eurostat* euro rādītāji, 47/2023, 21.4.2023.

14 COM(2023) 631 final, 24.5.2023.

15 COM(2023) 141 final, 8.3.2023.

16 Jaunā statistikas pieeja nozīmēja deficīta augšupvērstu pārskatīšanu par 1,8 procentpunktiem no IKP 2021. gadā. Tiek lēsts, ka nodokļu kredītiem, uz kuriem attiecas jaunā statistiskā pieeja, 2022. gadā bija deficītu palielinoša ietekme 2,6 procentpunktu apmērā no IKP.

mājsaimniecībām ar zemiem ienākumiem, ienākumiem pielāgoti pabalsti darba ņēmējiem, pensionāriem un bezdarbniekiem un vecuma pensiju palielinājums par 2 % 2022. gada oktobrī pirms likumā noteiktās ar inflāciju saistītās indeksācijas, kas parasti jāveic 2023. gadā. Šo pasākumu izmaksas daļēji kompensēja jauni nodokļi par enerģijas ražotāju un piegādātāju negaidītu papildu peļņu un ieņēmumi no kompensēšanas mehānisma, kas tika piemērots no atjaunīgajiem resursiem saražotās elektroenerģijas cenai, un no tā kompensējošā mehānisma piemērošanas elektroenerģijas nozarē, kura mērķis bija īstenot 2022. gada 6. oktobrī pieņemto Padomes Regulu par ārkārtas intervenci augsto enerģijas cenu problēmas risināšanai. Komisija lēš, ka neto budžeta izmaksas par šiem pasākumiem 2022. gadā ir 2,5 % no IKP. Vispārējās valdības bilanci ir ietekmējušas arī budžeta izmaksas no Ukrainas pārvietoto personu pagaidu aizsardzībai, kas 2022. gadā tiek lēstas 0,1 % apmērā no IKP. Tajā pašā laikā ar Covid-19 saistīto pagaidu ārkārtas pasākumu aplēstās izmaksas samazinājās no 3,4 % no IKP 2021. gadā līdz 1,1 % no IKP 2022. gadā, jo valdība pakāpeniski atcēla lielāko daļu pasākumu, kas veikti, reaģējot uz Covid-19 krīzi.

(15) Padome 2021. gada 18. jūnijā ieteica Itālijai 2022. gadā[17] izmantot Atveseļošanas un noturības mehānismu, lai finansētu papildu investīcijas atveseļošanas atbalstam, vienlaikus īstenojot piesardzīgu fiskālo politiku. Turklāt Itālijai būtu jāsaglabā valsts finansētās investīcijas. Padome Itālijai arī ieteica ierobežot valsts finansēto kārtējo izdevumu pieaugumu.

(16) Saskaņā ar Komisijas aplēsēm fiskālā nostāja[18] 2022. gadā bija labvēlīga, proti, –3,2 % no IKP. Atbilstoši Padomes ieteikumam Itālija turpināja atbalstīt atveseļošanu ar investīcijām, ko finansē no Atveseļošanas un noturības mehānisma. No Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem ES fondiem finansētie izdevumi 2022. gadā sasniedza 0,9 % no IKP (2021. gadā tie bija 0,4 % no IKP). Valsts finansētās investīcijas deva neitrālu ieguldījumu fiskālajā nostājā[19]. Tādējādi Itālija atbilstoši Padomes ieteikumam saglabāja valsts finansētās investīcijas. Tajā pašā laikā valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu pieaugumam (atskaitot jaunus ieņēmumu pasākumus) bija ekspansīva ietekme uz fiskālo nostāju 2,4 procentpunktu apmērā no IKP. Šī ievērojamā ekspansīvā ietekme ietvēra papildu ietekmi, ko radīja fiskālās politikas pasākumi enerģijas cenu pieauguma ekonomiskās un sociālās ietekmes mazināšanai (papildu neto budžeta izmaksas 2,2 % apmērā no IKP), kā arī izmaksas, kas saistītas ar pagaidu aizsardzības piedāvāšanu pārvietotajām personām no Ukrainas (0,1 % no IKP). Tādējādi Itālija pietiekami kontrolēja valsts finansēto kārtējo izdevumu pieaugumu.

(17) Stabilitātes programmas budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir reālistisks gan 2023., gan 2024. gadam. Valdība prognozē, ka reālais IKP 2023. gadā pieaugs par 1,0 % un 2024. gadā – par 1,5 %. Savukārt Komisijas

---

17 Padomes Ieteikums (2021. gada 18. jūnijs), ar ko sniedz Padomes atzinumu par Itālijas 2021. gada stabilitātes programmu (OV C 304, 29.7.2021., 53. lpp.).

18 Fiskālo nostāju mēra kā izmaiņas primārajos izdevumos (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) attiecībā pret vidēja termiņa potenciālo izaugsmi, izņemot ar Covid-19 krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus, bet ietverot no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citu ES fondu neatmaksājamā atbalsta (dotācijām) finansētos izdevumus. Sīkāku informāciju sk. fiskālās statistikas tabulu 1. izcēlumā.

19 Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs ekspansīva ietekme 0,3 procentpunktu apmērā no IKP. Tas skaidrojams ar to, ka pieauga izdevumi, kas saistīti ar nodokļu kredītiem ēku renovācijas darbiem un ko reģistrē kā kapitāla pārvedumu.

2023. gada pavasara prognozē paredzēts, ka reālais IKP 2023. gadā pieaugs nedaudz vairāk, proti, par 1,2 %, un 2024. gadā – nedaudz mazāk, proti, par 1,1 %, un šo atšķirību veido mazāka investīciju ietekme, kuru gada pieaugumu valdība prognozē 3,4 % apmērā, savukārt Komisija – 1,8 % apmērā.

(18) Valdība 2023. gada stabilitātes programmā paredz, ka vispārējās valdības budžeta deficīta attiecība 2023. gadā samazināsies līdz 4,5 % no IKP. Samazinājums 2023. gadā galvenokārt atspoguļo to kapitāla pārvedumu samazinājumu, kas saistīti ar nodokļu kredītiem mājokļu energoefektivitātei, darba ņēmēju atalgojuma samazinājumu saistībā ar publisko līgumu atjaunošanu ar atpakaļejošu spēku 2019.–2021. gada periodam, par kuru ievērojama daļa kavēto maksājumu tika reģistrēta 2022. gadā, ražošanas subsīdiju samazinājumu saistībā ar zemākiem nodokļu kredītiem elektroenerģijas un gāzes uzņēmumiem un zemākiem procentu izdevumiem, kas galvenokārt skaidrojami ar zemāku ienesīgumu no valdības obligācijām, kas indeksētas atbilstoši inflācijai. Saskaņā ar programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies no 144,4 % 2022. gada beigās līdz 142,1 % 2023. gada beigās. Komisijas 2023. gada pavasara prognozē paredzēts, ka valdības budžeta deficīts 2023. gadā būs 4,5 % no IKP. Tas atbilst stabilitātes programmā prognozētajam deficītam. Komisijas 2023. gada pavasara prognozē paredzēta mazāka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP, proti, 140,4 % 2023. gada beigās. Atšķirība ir saistīta ar lielāku nominālā IKP pieaugumu Komisijas prognozē.

(19) Paredzams, ka valdības bilanci 2023. gadā turpinās ietekmēt pasākumi, kas pieņemti, lai mazinātu enerģijas cenu pieauguma ekonomisko un sociālo ietekmi. Tie ir no 2022. gada pagarinātie pasākumi (konkrēti: subsīdijas elektroenerģijas un gāzes uzņēmumiem, pasākumi vispārējo sistēmas maksu kontrolei gāzes nozarē, PVN likmes samazināšana gāzei un sociālā nodrošinājuma iemaksu samazināšana darba ņēmējiem, kuri nesasniedz noteiktu ienākumu slieksni) un jauni pasākumi, piemēram, prēmija par siltumapgādes izdevumiem visām mājsaimniecībām 2023. gadā no oktobra līdz decembrim. Šo pasākumu izmaksas joprojām daļēji kompensē nodokļi par enerģijas ražotāju un piegādātāju negaidītu papildu peļņu. Ņemot vērā šos ieņēmumus, Komisijas 2023. gada pavasara prognozē paredzēts, ka atbalsta pasākumu neto budžeta izmaksas 2023. gadā būs 1,0 % no IKP[20]. Lielākā daļa pasākumu 2023. gadā ir vērsti uz visneaizsargātākajām mājsaimniecībām un uzņēmumiem, lai gan lielākajā daļā enerģijas atbalsta pasākumu nav pilnībā iestrādāts cenas signāls, kas rosinātu samazināt enerģijas pieprasījumu un palielināt energoefektivitāti. Tāpēc Komisijas 2023. gada pavasara prognozē tiek lēsts, ka 2023. gadā mērķtiecīgo atbalsta pasākumu summa, kas jāņem vērā novērtējumā par atbilstību ieteikumam, kurš sniegts 2023. gadam, būs 0,7 % no IKP (2022. gadā tā bija 1,2 % no IKP). Visbeidzot, paredzams, ka 2023. gadā valdības bilanci labvēlīgi, 1,1 % apmērā no IKP, ietekmēs pakāpeniska Covid-19 pagaidu ārkārtas pasākumu pilnīga izbeigšana.

(20) Padome 2022. gada 12. jūlijā ieteica[21] Itālijai nodrošināt, ka 2023. gadā tiek īstenota piesardzīga fiskālā politika, jo īpaši, ierobežojot valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu pieaugumu, lai tas nepārsniegtu vidēja termiņa potenciālās izlaides

[20] Šis skaitlis atspoguļo minēto pasākumu gada budžeta izmaksu līmeni, tostarp kārtējos ieņēmumus un izdevumus, kā arī attiecīgā gadījumā kapitālizdevumu pasākumus.

[21] Padomes Ieteikums (2022. gada 12. jūlijs) par Itālijas 2022. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Itālijas 2022. gada stabilitātes programmu (OV C 334, 1.0.2022., 96. lpp.).

pieaugumu[22], ņemot vērā to, ka turpinās pagaidu un mērķorientēta atbalsta sniegšana pret energocenu kāpumu visneaizsargātākajām mājsaimniecībām un uzņēmumiem, kā arī personām, kas bēg no Ukrainas. Tajā pašā laikā Itālijai jābūt gatavai kārtējos izdevumus pielāgot mainīgajai situācijai. Itālijai tika arī ieteikts palielināt publiskās investīcijas, kas sekmēs zaļo un digitālo pārkārtošanos un enerģētisko drošību, ņemot vērā *REPowerEU* iniciatīvu, tostarp, izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānismu un citus Savienības fondus.

(21) Komisijas 2023. gada pavasara prognozē paredzēts, ka fiskālā nostāja 2023. gadā būs ierobežojoša (+2,6 % no IKP) saistībā ar augsto inflāciju. Fiskālā nostāja 2022. gadā būs bijusi ekspansīva (–3,2 % no IKP). Tiek prognozēts, ka valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) pieaugumam 2023. gadā būs bremzējoša ietekme uz fiskālo nostāju 0,9 % apmērā no IKP. Tādējādi prognozētais valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu pieaugums atbilst Padomes ieteikumam. Prognozētā valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu bremzējošā ietekme būtībā ir saistīta ar izmaksu samazinājumu (par 1,5 procentpunktiem no IKP) atbalsta pasākumos (mērķtiecīgajos un nemērķtiecīgajos), kuri bija paredzēti mājsaimniecībām un uzņēmumiem, reaģējot uz enerģijas cenu pieaugumu. Galvenie valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu pieauguma (atskaitot jaunus ieņēmumu pasākumus) virzītājspēki ir pensiju izdevumu pieaugums sakarā ar indeksāciju atbilstoši iepriekšējā gada inflācijai un nesen pieņemtie turpmākie nodokļu ķīļa samazinājumi darbaspēka izmaksās zemu un vidēju ienākumu saņēmējiem. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem ES fondiem finansētie izdevumi 2023. gadā sasniegs 1,4 % no IKP, savukārt valsts finansētajām investīcijām būs ekspansīva ietekme uz fiskālo nostāju 0,1 procentpunkta no IKP apmērā[23]. Tāpēc Itālija plāno finansēt papildu investīcijas, izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānismu un citus ES fondus, un tiek prognozēts, ka tā saglabās valsts finansētās investīcijas. Tā plāno finansēt publiskās investīcijas, kas sekmē zaļo un digitālo pārkārtošanos un enerģētisko drošību, tādās no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citiem ES fondiem daļēji finansētās jomās kā investīcijas dzelzceļa tīklā, atjaunīgajā enerģijā, ūdeņradī, elektrotīklos un ilgtspējīgā mobilitātē, zemes un ūdens resursu aizsardzībā, kā arī investīcijas, kas saistītas ar publiskās pārvaldes mākoņa infrastruktūru. Ņemot vērā postošos plūdus, kas skāra Itāliju 2023. gada maijā, turpmākajos atbilstības novērtējumos tiks ņemtas vērā ar šiem plūdiem saistītās tiešo ārkārtas atbalsta pasākumu izmaksas, un tās tiks uzskatītas par vienreizējiem un pagaidu pasākumiem[24].

(22) Saskaņā ar stabilitātes programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības budžeta deficīts 2024. gadā samazināsies līdz 3,7 % no IKP. Samazinājums 2024. gadā galvenokārt atspoguļo izdevumu samazinājumu starppatēriņam un nodokļu kredītiem elektroenerģijas un gāzes uzņēmumiem. Programmā paredzēts, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies līdz 141,4 % 2024. gada beigās. Pamatojoties uz prognozes termiņā zināmajiem politikas pasākumiem, Komisija savā 2023. gada pavasara prognozē paredz, ka valdības budžeta deficīts 2024. gadā būs 3,7 % no IKP.

---

22 Pamatojoties uz Komisijas 2023. gada pavasara prognozi, tiek lēsts, ka Itālijas potenciālās izlaides vidēja termiņa (10 gadu vidējais) pieaugums būs 6,4 % nominālā izteiksmē.

23 Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs bremzējoša ietekme 2,3 procentpunktu apmērā no IKP. Tas skaidrojams ar paredzamo izdevumu samazinājumu nodokļu kredītiem ēku renovācijas darbiem.

24 Vienreizēja pasākuma definīciju skatīt 2015. gada ziņojumā par publiskajām finansēm.

Tas atbilst programmā prognozētajam deficītam, lai gan Komisijas prognozē nav iekļauti plānotie deficītu palielinošie pasākumi, kuru apjoms ir 0,2 % no IKP un par kuriem sīkāka informācija vēl nav zināma. Komisijas 2023. gada pavasara prognozē paredzēta zemāka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP, proti, 140,3 % 2024. gada beigās. Atšķirība ir saistīta ar lielāku nominālā IKP pieaugumu Komisijas prognozē.

(23) Stabilitātes programmā ir paredzēts 2024. gadā pakāpeniski izbeigt visus enerģētikas atbalsta pasākumus. Arī Komisija pieņem, ka 2024. gadā enerģētikas atbalsta pasākumi pakāpeniski tiks pilnībā izbeigti. Tā pamatā ir pieņēmums, ka nebūs atkārtota enerģijas cenu kāpuma.

(24) Padomes Regulā (EK) Nr. 1466/97 ir paredzēts katru gadu uzlabot strukturālo bilanci, tiecoties uz vidēja termiņa budžeta mērķi, par kritēriju ņemot 0,5 % no IKP[25]. Ņemot vērā fiskālās ilgtspējas apsvērumus[26] un nepieciešamību samazināt deficītu zem atsauces vērtības 3 % no IKP, būtu lietderīgi 2024. gadā uzlabot strukturālo bilanci vismaz par 0,7 % no IKP. Lai nodrošinātu šādu uzlabojumu, valsts finansēto neto primāro izdevumu pieaugumam 2024. gadā nevajadzētu pārsniegt 1,3 %, kā atspoguļots šajā ieteikumā. Tajā pašā laikā atlikušie enerģētikas atbalsta pasākumi (ko Komisija pašlaik lēš 1,0 % apmērā no IKP 2023. gadā) būtu pakāpeniski jāatceļ, ņemot vērā enerģijas tirgus attīstību un sākot ar tiem pasākumiem, kuri ir vismazāk mērķtiecīgi, un ar tiem saistītie ietaupījumi būtu jāizmanto valdības budžeta deficīta samazināšanai. Tādējādi, pamatojoties uz Komisijas aplēsēm, neto primāro izdevumu pieaugums būtu mazāks nekā ieteikts 2024. gadam.

(25) Pieņemot, ka politika netiks mainīta, Komisijas 2023. gada pavasara prognozē paredzēts, ka valsts finansētie neto primārie izdevumi 2024. gadā pieaugs par 0,8 %, kas ir zem ieteiktā pieauguma tempa. Ņemot vērā postošos plūdus, kas skāra Itāliju 2023. gada maijā, turpmākajos atbilstības novērtējumos tiks ņemtas vērā ar šiem plūdiem saistītās tiešo ārkārtas atbalsta pasākumu izmaksas, un tās tiks uzskatītas par vienreizējiem un pagaidu pasākumiem.

(26) Saskaņā ar programmu sagaidāms, ka valdības investīcijas palielināsies no 3,3 % no IKP 2023. gadā līdz 3,8 % no IKP 2024. gadā. Minētais investīciju palielinājums nozīmē lielākas valsts finansētās investīcijas un investīcijas, ko finansē Eiropas Savienība, tostarp no Atveseļošanas un noturības mehānisma. Programmā ir minētas reformas un investīcijas, kuras, paredzams, veicinās fiskālo ilgtspēju un ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi. To vidū ir iepirkuma kodeksa reforma, kas ir arī daļa no atveseļošanas un noturības plāna, un nodokļu sistēmas reforma, kas iekļauta 2023. gada marta likumā.

(27) Stabilitātes programmā ir izklāstīta vidēja termiņa fiskālā virzība līdz 2026. gadam. Saskaņā ar programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības budžeta deficīts samazināsies līdz 3,0 % no IKP 2025. gadā un līdz 2,5 % 2026. gadā Tādējādi tiek

---

25 Sk. Padomes Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. pantu, kurā dalībvalstīm, kuru valsts parāds pārsniedz 60 % no IKP vai kurās ir izteiktāki parāda atmaksājamības riski, prasīts arī veikt korekciju vairāk nekā 0,5 % apmērā no IKP.

26 Atbilstoši Komisijas aplēsei Itālijas strukturālās primārās bilances gada vidējam pieaugumam kā daļai no IKP vajadzētu būt 0,85 procentpunktu apmērā, lai panāktu ticamu parāda samazinājumu vai nodrošinātu, ka valsts parāds vidējā termiņā tiek uzturēts piesardzīgā līmenī. Šīs aplēses pamatā bija Komisijas 2022. gada rudens prognoze. Šīs aplēses izejas punkts bija valdības budžeta deficīta un parāda prognoze 2024. gadam, kurā tika pieņemts, ka 2024. gadā tiks atcelti enerģētikas atbalsta pasākumi.

plānots, ka vispārējās valdības budžeta deficīts no 2025. gada nepārsniegs 3 % no IKP. Saskaņā ar programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies no 141,4 % 2024. gada beigās līdz 140,4 % 2026. gada beigās.

(28) Itālijas nodokļu īpatsvars darbaspēka izmaksās visos ienākumu līmeņos joprojām ir augsts salīdzinājumā ar citām ES dalībvalstīm, neraugoties uz to, ka 2022. gadā tika samazināts iedzīvotāju ienākuma nodoklis. Turklāt vienotas likmes režīma paplašināšana, attiecinot to arī uz pašnodarbinātām personām, rada bažas par nodokļu sistēmas taisnīgumu un efektivitāti. Sarežģītību palielināja arī jauna vienotas likmes režīma ieviešana darba samaksai 2023. gadā. Valdība 2023. gada martā pieņēma jaunu likumu, kas ļauj veikt nodokļu sistēmas vispārēju reformu. Paredzams, ka tas novērsīs dažas ieilgušas nepilnības, samazinās darbaspēka nodokļus un racionalizēs un vienkāršos nodokļu izdevumus un uzņēmumu ienākuma nodokļus. Īstenojot reformu, ir ļoti svarīgi saglabāt nodokļu sistēmas progresivitāti, samazināt sarežģītību, palielināt stimulus strādāt, stiprināt nodokļu saistību izpildi un nodrošināt budžeta neitralitāti. Šajā sakarā ir iespējams palielināt ieņēmumus no citiem avotiem, kas mazāk kaitē izaugsmei, piemēram, no īpašuma, pievienotās vērtības nodokļiem un atļaujām izmantot valstij piederošus piekrastes resursus, lai samazinātu darbaspēka nodokļu slogu, saglabājot budžeta neitralitāti. Tāpat ir iespējams uzlabot vides nodokļu struktūru, kas, neraugoties uz salīdzinoši lielajiem ieņēmumiem, pietiekami neveicina pāreju uz tīrākām tehnoloģijām, arī tāpēc, ka plaši tiek izmantotas videi kaitīgas subsīdijas. Turklāt ir svarīgi risināt ilglaicīgo problēmu, kuru minētais likums nerisina, proti, to, ka kadastrālās vērtības, uz kuru pamata aprēķina īpašuma nodokli, lielākoties ir novecojušas.

(29) Kā paredzēts Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta b) apakšpunktā un V pielikuma 2.2. kritērijā, atveseļošanas un noturības plānā ir ietverts plašs savstarpēji pastiprinošu reformu un investīciju kopums, ko paredzēts īstenot līdz 2026. gadam. Itālijas atveseļošanas un noturības plāns tiek īstenots, tomēr pieaug risks, ka būs kavējumi. Itālija iesniedza trīs maksājuma pieprasījumus, kas atbilst 151 plāna atskaites punktam un mērķrādītājam, un atbilstoši tiem tika izmaksāti kopumā 42 miljardi EUR (minētā summa izmaksāta atbilstoši pirmajiem diviem maksājumu pieprasījumiem; trešais pieprasījums šobrīd tiek vērtēts). Ņemot vērā to, ka Atveseļošanas un noturības mehānisms, kas ir spēkā līdz 2026. gadam, ir pagaidu pasākums, ir būtiski ātri turpināt plāna īstenošanu un sarunas par plāna grozīšanu. Lai izpildītu plānā noteiktās saistības, Itālijai ir svarīgi stiprināt administratīvās spējas, it īpaši reģionālā līmenī, un, lai raiti un savlaicīgi īstenotu plānu, joprojām būtiska ir efektīva un pilnībā funkcionējoša pārvaldības sistēma. Joprojām ir ļoti svarīgi agrīnā posmā apzināt iespējamos kavējumus un īstenošanas problēmas un laikus rīkoties, lai tos novērstu. Itālija 2023. gada 31. martā pauda nodomu saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 14. panta 6. punktu pieprasīt papildu aizdevuma atbalstu no Atveseļošanas un noturības mehānisma. Turpinās sarunas par papildinājuma un *REPowerEU* nodaļu, kaut arī Itālija nav iesniegusi nevienu oficiālu priekšlikumu. Jaunās *REPowerEU* nodaļas ātra iekļaušana atveseļošanas un noturības plānā sniegs iespēju finansēt vēl papildu reformas un investīcijas, lai atbalstītu Itālijas stratēģiskos mērķus enerģētikas un zaļās pārkārtošanās jomā. Lai nodrošinātu atveseļošanas un noturības plāna, kā arī citas, ārpus plāna tvēruma esošas ekonomikas un nodarbinātības politikas sekmīgu īstenošanu un rezultātā panāktu plašu līdzatbildību par politikas programmu kopumā, joprojām ir svarīgi sistemātiski un efektīvi iesaistīt vietējās un reģionālās iestādes, sociālos partnerus un citas attiecīgās ieinteresētās personas.

(30) Komisija vairumu Itālijas kohēzijas politikas plānošanas dokumentu apstiprināja 2022. gadā, un dažus – 2023. gadā. Kohēzijas politikas programmu ātra īstenošana papildināmībā un sinerģijā ar atveseļošanas un noturības plānu, tostarp *REPowerEU* nodaļu, ir būtiska zaļās un digitālās pārkārtošanās īstenošanai, ekonomikas un sociālās noturības palielināšanai, kā arī līdzsvarotas teritoriālās attīstības panākšanai Itālijā.

(31) Papildus ekonomiskajām un sociālajām problēmām, kas risinātas atveseļošanas un noturības plānā, Itālija saskaras ar vairākām citām problēmām, kas saistītas ar enerģētikas politiku un zaļo pārkārtošanos, jo īpaši attiecībā uz atjaunīgo energoresursu izmantošanu, gāzes pārvadi, energoefektivitāti, zaļo prasmju nodrošināšanu un apguvi un ilgtspējīgu mobilitāti.

(32) Atjaunīgās enerģijas jauda pēdējā gada laikā ir pieaugusi ļoti lēni, un fosilā kurināmā īpatsvars energoresursu struktūrā joprojām ir ievērojams. Lai paātrinātu atjaunīgo energoresursu izmantošanu, Itālija ir pieņēmusi dažus grozījumus esošajā regulējumā, kas reglamentē atļaujas izmantot atjaunīgos energoresursus un šo atļauju piešķiršanu. Ir vajadzīgi turpmāki centieni, lai nodrošinātu saskaņotību starp administratīvo un tiesisko regulējumu gan valsts, gan reģionālā līmenī un abu regulējumu pietiekamību moderno energotehnoloģiju ziņā. Piemēram, visas saistītās normas varētu konsolidēt vienotā tekstā (“Testo unico”); vienlaikus ir jāatjaunina pamatnostādnes, ko vietējās un reģionālās pašvaldības ievēro projektu vērtēšanā. Visbeidzot, ir vajadzīgi turpmāki ieguldījumi valsts tīkla uzlabošanā un starpsavienojumu izbūvē, kas savienotu kontinentālo daļu, Sicīliju un Sardīniju, lai nodrošinātu paredzamo lielāko ražošanas jaudu un absorbētu ar to saistīto atjaunīgās enerģijas ražošanas apjoma pieaugumu.

(33) Gāzes tīklā joprojām pastāv sastrēgumposmi. Itālija apspriež investīcijas ar partneriem Ziemeļāfrikā, lai palielinātu esošo cauruļvadu un gāzes starpsavienojumu importa jaudu. Tas palīdzētu dažādot importu un tādējādi stiprinātu energoapgādes drošību. Tomēr ir vajadzīgas turpmākas investīcijas, lai novērstu sastrēgumposmus esošajā iekšzemes tīklā, kura pārvades jauda nav tāda, lai jaunu gāzes daudzumu valstī no dienvidiem nogādātu uz ziemeļiem. Investīcijas fosilā kurināmā infrastruktūrā ir jāierobežo līdz absolūti nepieciešamajam, un tām ir jāatbilst arī nākotnes prasībām, lai nenonāktu tādu tehnoloģiju slazdā, kuras neatbilst klimata mērķiem, un nepalielinātu enerģētikas pārkārtošanas izmaksas.

(34) Itālijas dabasgāzes patēriņš laikposmā no 2022. gada augusta līdz 2023. gada martam ir samazinājies par 19 % salīdzinājumā ar vidējo gāzes patēriņu tajā pašā periodā iepriekšējos piecos gados, un tas ir vairāk nekā 15 % samazinājuma mērķrādītājs. Itālijai vajadzētu turpināt centienus uz laiku līdz 2024. gada 31. martam samazināt gāzes pieprasījumu[27]. Ēku energoefektivitātes uzlabošanas pasākumiem jābūt mērķtiecīgiem. Itālijas ēku fondam ir ievērojams energoefektivitātes potenciāls, jo īpaši daudzajām vecajām un energoietilpīgajām ēkām. Pašreizējos atveseļošanas un noturības plāna pasākumus varētu papildināt ar pasākumiem, piemēram, mērķtiecīgām stimulu shēmām, ar kurām palielināt energoefektivitāti visneefektīvākajās ēkās, tostarp komerciālās ēkās un valsts mājokļos, vienlaikus nodrošinot, ka pasākumi attiecas arī uz neaizsargātajām mājsaimniecībām un nerada regresīvu ietekmi. Šie pasākumi jo īpaši nāktu par labu mazajiem, vidējiem un mikrouzņēmumiem, kuriem bieži trūkst tehnisku un finansiālu spēju uzlabot savu energoefektivitāti. Minētie pasākumi arī palīdzētu samazināt enerģētisko nabadzību, ko varētu tālāk risināt ar citiem pasākumiem, piemēram, vienas pieturas aģentūrām, kas sniedz personalizētus

[27] Padomes Regula (ES) 2022/1369 un Padomes Regula (ES) 2023/706.

pakalpojumus enerģijas taupīšanai. Energoefektivitātes ieguvumus palielinātu arī tirgus uzraudzība ekodizaina un energomarķējuma jomā.

(35) Infrastruktūras nepilnības un videi kaitīgas subsīdijas, tostarp autotransports, joprojām ir ievērojamas un kavē pāreju uz ilgtspējīgākiem transporta risinājumiem. Piemēram, vidējais uzlādes staciju skaits joprojām ir mazāks par ES vidējo rādītāju. Videi kaitīgas subsīdijas ir arī vienota likme nodoklim par personīgai lietošanai pieejamiem uzņēmuma automobiļiem un akcīzes nodokļa atmaksa par kravu pārvadājumos izmantoto dīzeļdegvielu. Lai konsolidētu bezemisiju transportlīdzekļu tirgu, ir svarīgi turpināt centienus ieviest uzlādes stacijas un atcelt minētās subsīdijas.

(36) Darbaspēka un prasmju trūkums nozarēs un profesijās, kas ir svarīgas zaļās pārkārtošanās īstenošanai, tostarp neto nulles emisiju tehnoloģiju ražošanā, apguvē un uzturēšanā, rada šķēršļus pārejā uz klimatneitrālu ekonomiku. Lai mazinātu prasmju nepietiekamību un veicinātu darba ņēmēju iekļautību un pārorientēšanu, būtiskas ir kvalitatīvas izglītības un apmācības sistēmas, kas reaģē uz mainīgajām darba tirgus vajadzībām, un mērķtiecīgi profesionālās pilnveides un pārkvalifikācijas pasākumi. Lai atraisītu neizmantoto darbaspēka potenciālu, šiem pasākumiem ir jābūt pieejamiem, jo īpaši privātpersonām un tajās nozarēs un reģionos, kurus visvairāk skar zaļā pārkārtošanās. Itālijā darbaspēka trūkums ietekmē gan augsti kvalificētas, gan mazkvalificētas profesijas, kurām ir būtiska nozīme zaļās pārkārtošanās procesā. Tajā pašā laikā apmācības atbalsts bieži vien nesasniedz tos darba ņēmējus, kurus, visticamāk, skars zaļā pārkārtošanās. Zaļās investīcijas kavē zaļo prasmju trūkums arī publiskajā sektorā, jo īpaši vietējā līmenī. Itālijā pastāv lielas reģionālās atšķirības, kas var saasināties, ja vietējie darba tirgi nespēs izmantot zaļās pārkārtošanās sniegtās iespējas. Turklāt zaļo prasmju veicināšana, tostarp augsnes ilgtspējīgas apsaimniekošanas jomā, būtu ļoti svarīga cīņā pret klimata pārmaiņu sekām, jo īpaši plūdu saasināšanos un ilgstošu sausumu.

(37) Padome ir izskatījusi 2023. gada stabilitātes programmu, ņemot vērā Komisijas veikto novērtējumu, un tās atzinums[28] ir atspoguļots 1. ieteikumā.

(38) Ņemot vērā ciešās savstarpējās saiknes starp eurozonas dalībvalstu tautsaimniecībām un to kolektīvo devumu ekonomiskās un monetārās savienības darbībā, Padome eurozonas dalībvalstīm ieteica rīkoties, tostarp izmantojot atveseļošanas un noturības plānus, lai i) 2023. gadā saglabātu parāda atmaksājamību un atturētos no kopējā pieprasījuma visaptverošas stimulēšanas, veidotu labāk mērķorientētus fiskālos pasākumus augsto enerģijas cenu ietekmes mazināšanai un apsvērtu piemērotus veidus, kā samazināt atbalstu, mazinoties enerģijas cenu radītajam spiedienam; ii) uzturētu augstu publisko investīciju līmeni un veicinātu privātās investīcijas zaļās un digitālās pārkārtošanās atbalstam; iii) atbalstītu algu attīstību tādā veidā, lai mazinātu pirktspējas zudumu, vienlaikus ierobežojot sekundāro ietekmi uz inflāciju, turpinātu uzlabot aktīva darba tirgus politiku un novērst prasmju trūkumu; iv) uzlabotu uzņēmējdarbības vidi un nodrošinātu, ka enerģijas atbalsts uzņēmumiem ir izmaksu ziņā efektīvs, īslaicīgs, orientēts uz dzīvotspējīgiem uzņēmumiem un ka tas saglabā stimulus zaļās pārkārtošanās realizēšanai; un v) saglabātu makrofinansiālo stabilitāti un uzraudzītu riskus, vienlaikus turpinot darbu pie banku savienības izveides pabeigšanas. 1., 2. un 3. ieteikuma īstenošana Itālijai palīdzēs īstenot pirmo, otro, trešo un ceturto eurozonai adresēto ieteikumu.

[28] Atbilstīgi Padomes Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktam un 9. panta 2. punktam.

(39) Padome ir izskatījusi 2023. gada valsts reformu programmu un 2023. gada stabilitātes programmu, ņemot vērā Komisijas sagatavoto padziļināto pārskatu un šo novērtējumu. Padomes ieteikumi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu ir atspoguļoti 1. ieteikumā. 1. ieteikumā minētā politika palīdzēs novērst nelīdzsvarotību, kas saistīta ar augsto valsts sektora parādu un vājo ražīguma pieaugumu. 2. ieteikums palīdz īstenot 1. ieteikumu. 1. ieteikumā minētā politika palīdzēs gan novērst nelīdzsvarotību, gan īstenot eurozonai adresētos ieteikumus saskaņā ar 38. apsvērumu,

AR ŠO IESAKA Itālijai 2023. un 2024. gadā rīkoties šādi.

1. Līdz 2023. gada beigām izbeigt spēkā esošos enerģētikas atbalsta pasākumus un ar tiem saistītos ietaupījumus izmantot valdības budžeta deficīta samazināšanai. Ja jauna enerģijas cenu kāpuma dēļ ir jāveic atbalsta pasākumi, nodrošināt, ka tie ir mērķēti uz neaizsargātu mājsaimniecību un uzņēmumu aizsardzību, ka to izmaksas ir fiskāli pieņemamas un ka tiek saglabāti enerģijas taupīšanas stimuli.

   Ievērot piesardzīgu fiskālo politiku, jo īpaši ierobežojot valsts finansēto neto primāro izdevumu nominālo pieaugumu 2024. gadā līdz ne vairāk kā 1,3 %.

   Saglabāt valsts finansētās publiskās investīcijas un nodrošināt ANM dotāciju un citu ES fondu efektīvu apguvi, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai.

   Laikposmā pēc 2024. gada turpināt īstenot vidēja termiņa pakāpeniskas un ilgtspējīgas konsolidācijas fiskālo stratēģiju apvienojumā ar investīcijām un reformām, kas veicina produktivitātes uzlabošanos un lielāku ilgtspējīgu izaugsmi, lai sasniegtu piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli.

   Vēl vairāk samazināt darbaspēka nodokļus un palielināt nodokļu sistēmas efektivitāti, pieņemot un pienācīgi īstenojot likumu, kas ļauj veikt nodokļu reformu, vienlaikus saglabājot nodokļu sistēmas progresivitāti un padarot to taisnīgāku, jo īpaši racionalizējot un samazinot nodokļu izdevumus, tostarp PVN un videi kaitīgas subsīdijas, un samazinot nodokļu kodeksa sarežģītību. Pieskaņot kadastrālās vērtības pašreizējām tirgus vērtībām.

2. Nodrošināt efektīvu pārvaldību un stiprināt administratīvās spējas, jo īpaši vietējā un reģionālajā līmenī, lai varētu turpināt ātru un stabilu atveseļošanas un noturības plāna īstenošanu. Ātri pabeigt *REPowerEU* nodaļas izstrādi, lai ātri sāktu tās īstenošanu. Turpināt kohēzijas politikas programmu ātru īstenošanu ciešā komplementaritātē un sinerģijā ar atveseļošanas un noturības plānu.

3. Samazināt atkarību no fosilā kurināmā. Racionalizēt atļauju piešķiršanas procedūras, lai paātrinātu papildu atjaunīgās enerģijas ražošanu, un attīstīt elektroenerģijas starpsavienojumus, lai to absorbētu. Uzlabot gāzes iekšējās pārvades jaudu, lai dažādotu enerģijas importu un stiprinātu energoapgādes drošību. Palielināt energoefektivitāti dzīvojamo ēku un uzņēmumu sektorā, tostarp izmantojot mērķtiecīgākas stimulu shēmas, jo īpaši pievēršoties visneaizsargātākajām mājsaimniecībām un visneefektīvākajām ēkām. Veicināt ilgtspējīgu mobilitāti, tostarp atceļot videi kaitīgas subsīdijas un paātrinot uzlādes staciju ieviešanu. Pastiprināt tos politikas centienus, kuru mērķis ir nodrošināt un apgūt zaļās pārkārtošanās procesam vajadzīgās prasmes.

Briselē,

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs